KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 14.10.2021 r.
COM(2021) 632 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

dotyczące pozwoleń na wywóz udzielonych w 2020 r. zgodnie z rozporządzeniem w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania

1. Wprowadzenie

Rozporządzenie (UE) 2019/125 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania[(1)] ma na celu z jednej strony zapobieganie stosowaniu kary śmierci, a z drugiej – stosowaniu tortur i innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania w państwach spoza UE. W rozporządzeniu tym towary dzieli się na:

- towary, które nierozerwalnie wiążą się z nadużyciami i w ogóle nie powinny być przedmiotem handlu (załącznik II) oraz
- towary, które mogą mieć zgodne z prawem zastosowania, np. sprzęt służący do egzekwowania prawa (załącznik III) i towary o zastosowaniu leczniczym (załącznik IV).

Handel towarami wymienionymi w załącznikach III i IV podlega pewnym ograniczeniom.

Art. 26 ust. 3 rozporządzenia stanowi, że państwa członkowskie mają obowiązek sporządzać publiczne roczne sprawozdanie z działalności. Sprawozdanie takie musi zawierać informacje o liczbie otrzymanych wniosków, towarach i krajach, których dotyczyły wnioski, oraz o decyzjach podjętych w ich sprawie. Art. 26 ust. 4 stanowi, że Komisja ma obowiązek sporządzać roczne sprawozdanie obejmujące roczne sprawozdania z działalności opublikowane przez państwa członkowskie. To sprawozdanie musi zostać udostępnione publicznie.

W niniejszym sprawozdaniu Komisja przedstawia informacje na temat działań podjętych w 2020 r. przez państwa członkowskie w obszarze wydawania pozwoleń na wywóz towarów[(2)], które mogłyby być użyte w celu stosowania tortur lub wykonywania kary śmierci.

Wszystkie państwa członkowskie przekazały informacje na temat liczby pozwoleń na wywóz, których udzielono lub których udzielenia odmówiono na podstawie art. 11 ust. 1 i art. 16 ust. 1, oraz na temat odnośnych towarów i państw przeznaczenia. W niektórych przypadkach właściwe organy w państwach członkowskich przekazały również informacje na temat liczby lub ilości towarów objętych pozwoleniami na wywóz oraz kategorii użytkowników końcowych, którym towary te zostały dostarczone.

Pozwolenia wydawane na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/125

W art. 11 ust. 1 i art. 16 ust. 1 rozporządzenia ustanowiono wymóg uzyskania pozwolenia na wywóz[(3)] towarów wymienionych odpowiednio w załączniku III i IV.

([1]) Dz.U. L 30 z 31.1.2019, s. 1.

([2]) Niniejsze sprawozdanie nie zawiera informacji na temat korzystania przez eksporterów z generalnego unijnego pozwolenia na wywóz, zgodnie z załącznikiem V do rozporządzenia, w odniesieniu do wywozu towarów wymienionych w załączniku IV.

([3]) W art. 2 lit. d) rozporządzenia „wywóz” zdefiniowano jako „każde wyprowadzenie towarów z obszaru celnego Unii, w tym wyprowadzenie towarów wymagające zgłoszenia celnego oraz

Załącznik III zawiera wykaz niektórych towarów, które mogłyby być użyte w celu stosowania tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania. Towary wymienione w załączniku III podzielone są na następujące kategorie: towary zaprojektowane do krępowania ludzi; broń i urządzenia zaprojektowane do celów tłumienia zamieszek lub samoobrony; oraz broń i sprzęt rozprowadzające obezwładniające lub drażniące substancje chemiczne przeznaczone do tłumienia zamieszek lub samoobrony i określone substancje powiązane.

Załącznik IV zawiera wykaz niektórych substancji chemicznych, które mogą być użyte do przeprowadzania egzekucji poprzez podanie śmiertelnego zastrzyku.

Poza przypadkami zastosowania generalnego unijnego pozwolenia na wywóz, o którym mowa w załączniku V, w odniesieniu do wywozu towarów wymienionych w załączniku IV należy uzyskać pozwolenie na wywóz od właściwych organów w odpowiednim państwie członkowskim, wymienionych w załączniku I do rozporządzenia.

Wywozu do miejsc przeznaczenia wymienionych w generalnym unijnym pozwoleniu na wywóz można z reguły dokonać bez uzyskania od państwa członkowskiego pozwolenia indywidualnego lub globalnego. Do tej pory państwa nienależące do UE umieszczano w załączniku V, pod warunkiem ratyfikacji przez nie odpowiedniej umowy międzynarodowej zobowiązującej do zniesienia kary śmierci w odniesieniu do wszystkich przestępstw. W przypadku państw, które nie są członkami Rady Europy, oznacza to konieczność uprzedniej ratyfikacji Drugiego protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych bez zastrzeżeń.

Jeżeli istnieją jednak uzasadnione wątpliwości co do zdolności eksportera do spełniania warunków tego pozwolenia lub przestrzegania przepisów w zakresie kontroli wywozu, właściwy organ może zakazać temu eksporterowi korzystania z generalnego unijnego pozwolenia na wywóz.

Art. 20 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/125 stanowi, że pozwolenie na wywóz udzielane przez państwo członkowskie może być pozwoleniem indywidualnym (pozwolenie udzielane na wywóz na rzecz jednego użytkownika końcowego lub odbiorcy w państwie nienależącym do UE) lub globalnym (pozwolenie udzielane na wywóz na rzecz co najmniej jednego określonego użytkownika końcowego lub dystrybutora w co najmniej jednym określonym państwie nienależącym do UE)[4].

W art. 3, 4 i 5 rozporządzenia zakazano odpowiednio wywozu, przywozu i tranzytu towarów wymienionych w załączniku II. Właściwe organy mogą udzielić odstępstwa od tego zakazu, ale wyłącznie pod warunkiem wykazania, że dane towary będą użyte jedynie w celu ich publicznego wystawienia w muzeum (w państwie nienależącym do UE albo, zgodnie z art. 4, w państwie członkowskim) ze względu na ich znaczenie

wyprowadzenie towarów po ich składowaniu w wolnym obszarze celnym w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013".

([4]) „Pozwolenie indywidualne" w pełni zdefiniowano w art. 2 lit. p). „Pozwolenie globalne" w pełni zdefiniowano w art. 2 lit. q).

historyczne.

2. Pozwolenia, których udzielono i których udzielenia odmówiono

W 2020 r. łączna liczba zgłoszonych pozwoleń wyniosła 247, przy czym ich udzielenie zgłosiło 11 państw członkowskich. Pozostałe państwa członkowskie poinformowały Komisję, że nie otrzymały wniosków o udzielenie pozwolenia zgodnie z rozporządzeniem.

Ponieważ w definicjach terminów „pozwolenie indywidualne" i „pozwolenie globalne" w art. 2 rozporządzenia nie zawarto elementu ilościowego, wskazanie liczby udzielonych pozwoleń nie pozwala określić liczby ani ilości towarów objętych tymi pozwoleniami. W informacjach przekazywanych Komisji przez państwa członkowskie zazwyczaj nie dokonuje się rozróżnienia między pozwoleniami indywidualnymi a pozwoleniami globalnymi.

Rozporządzenie nakłada na właściwe organy obowiązek sprawdzenia, czy pozwolenie na wywóz zawiera wskazania, że wywożone towary mogą być użyte w celu stosowania tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (załącznik III) lub do wykonywania kary śmierci (załącznik IV). Dlatego też art. 20 ust. 8 rozporządzenia stanowi, że właściwy organ powinien otrzymać „pełne informacje, w szczególności na temat użytkownika końcowego, państwa przeznaczenia oraz końcowego zastosowania towarów".

Państwa członkowskie poinformowały, że w 2020 r. odrzuciły 23 wnioski o pozwolenie na wywóz. Zgłoszone przypadki odmowy dotyczyły niektórych planowanych transakcji z nabywcami w Algierii, Andorze, Brazylii, Kamerunie, Chile, Chinach, Hongkongu, Iraku, Malezji, Filipinach, Arabii Saudyjskiej, Tajlandii, Ugandzie, Zjednoczonych Emiratach Arabskich i Wietnamie. Transakcje, w przypadku których odmówiono udzielenia pozwolenia, dotyczyły głównie towarów wymienionych w załączniku III, oznaczonych kodem 3.1[(5)]. Niektóre dotyczyły towarów wymienionych w załączniku III, oznaczonych kodami 1.1[(6)] (Arabia Saudyjska), 2.1[(7)] (Algieria), 3.4[(8)] (Hongkong, Tajlandia) oraz 3.6[(9)] (Irak). Planowany wywóz do Malezji dotyczył towarów wymienionych w załączniku IV, oznaczonych kodem 1.1 lit. d) (sól sodowa pentobarbitalu). Inny planowany wywóz do Hongkongu dotyczył towarów wymienionych w załączniku IV, oznaczonych kodem 1.1 (Pozostałe krótko- lub średnio długo działające barbituranowe środki znieczulające).

W art. 3, 4 i 5 rozporządzenia zakazano odpowiednio wywozu, przywozu i tranzytu towarów wymienionych w załączniku II. Zgodnie z rozporządzeniem właściwe organy mogą udzielić odstępstwa od tego zakazu, ale wyłącznie pod warunkiem

(5) Towary wymienione w załączniku III, oznaczone kodem 3.1: przenośna broń i sprzęt do podawania lub rozprowadzania dawki obezwładniającej lub drażniącej substancji chemicznej.
(6) Towary wymienione w załączniku III, oznaczone kodem 1.1: kajdany i zespoły łańcuchów na nogi (z wyjątkiem zwykłych kajdanek).
(7) Towary wymienione w załączniku III, oznaczone kodem 2.1: pałki elektryczne.
(8) Towary wymienione w załączniku III, oznaczone kodem 3.4: mieszaniny zawierające co najmniej 0,3 % PAVA lub OC w masie oraz rozpuszczalnik (gaz pieprzowy).
(9) Towary wymienione w załączniku III, oznaczone kodem 3.6: stały lub mocowany sprzęt do rozprowadzania obezwładniających lub drażniących czynników chemicznych, o szerokim zasięgu.

wykazania, że dane towary będą użyte jedynie w celu ich publicznego wystawienia w muzeum (w państwie nienależącym do UE albo, zgodnie z art. 4, w państwie członkowskim) ze względu na ich znaczenie historyczne. Właściwe organy zgłosiły brak udzielenia takich odstępstw w 2020 r.

Załącznik 1 do niniejszego sprawozdania zawiera informacje na temat liczby pozwoleń na wywóz udzielonych przez właściwe organy krajowe w 2020 r. według kategorii towarów (załączniki III i IV do rozporządzenia). Towary wywożone na podstawie generalnego unijnego pozwolenia na wywóz (załącznik V) nie zostały uwzględnione w danych dotyczących liczby udzielonych pozwoleń.

Załącznik 2 zawiera informacje na temat liczby zgłoszonych pozwoleń na wywóz i odmów wywozu według kategorii towarów (załączniki III i IV).

Załącznik 3 zawiera informacje na temat liczby wniosków zatwierdzonych i odrzuconych w latach 2017–2020.

Załącznik 4 zawiera informacje na temat liczby zgłoszonych pozwoleń na wywóz wydanych przez państwa członkowskie.

Załącznik 5 zawiera informacje na temat zgłaszanych najczęściej miejsc przeznaczenia wywozu, na który udzielono pozwolenia.

W załączniku 6 podsumowano przekazane Komisji informacje na temat zgłoszonego zastosowania końcowego wywozu, na który udzielono pozwoleń w 2020 r.

Załączniki 7 i 8 zawierają przegląd towarów, na wywóz których udzielono pozwolenia, miejsca ich przeznaczenia i zgłoszonego zastosowania końcowego.